

Historiallinen vaellus Rantakadulla

RANTAKATU 1870-2020

Rautatieltä Englantilaiseen Puistoon

Kauppaa – Kauppiaita - Rakennuksia

K o k k o l a

Lars-Eric Thylin / 2020

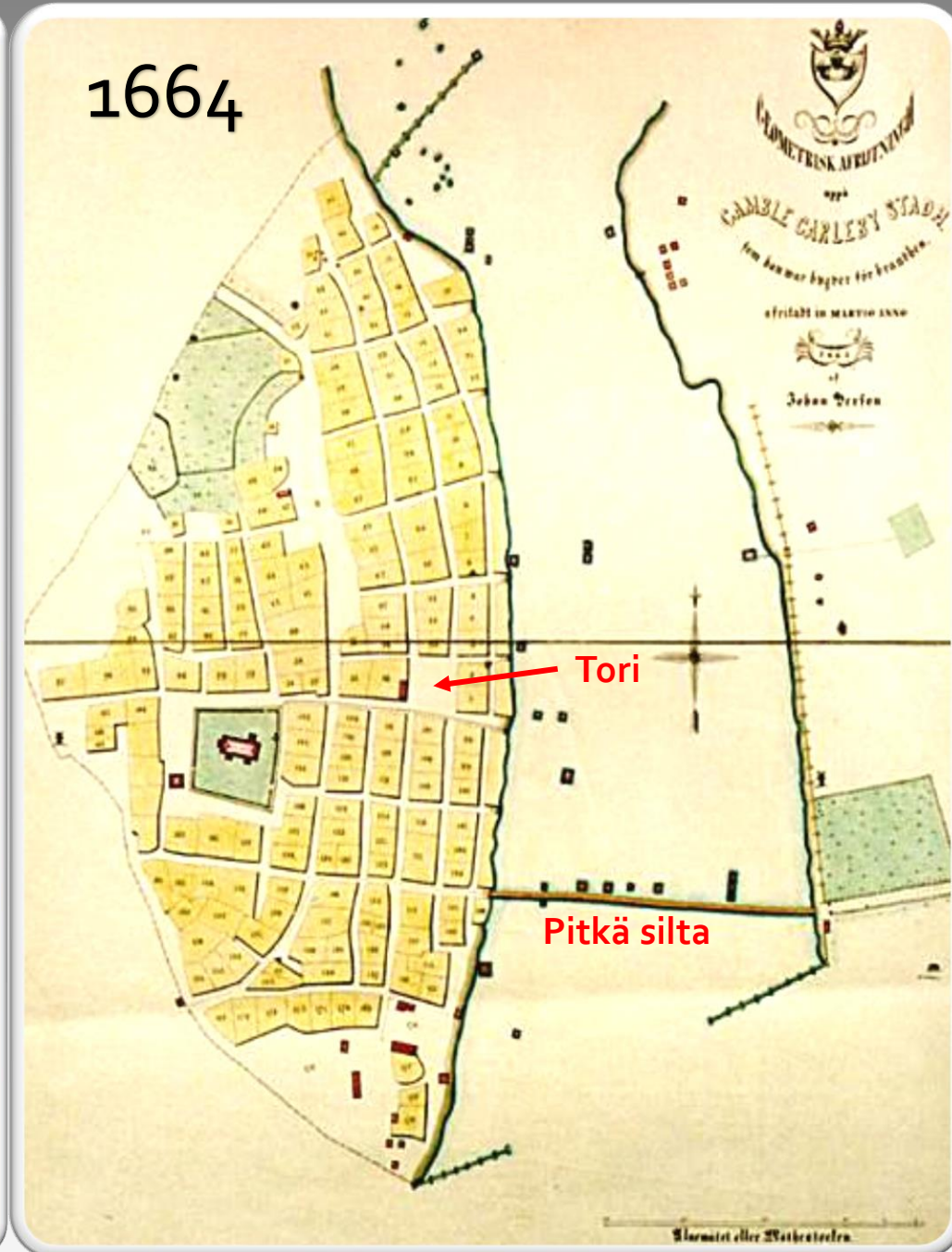
Kaupunki muuttuu

**400 vuotta maan
kohoamista on
muuttanut
kaupunginsuunnitelmia**

Vuonna 1649 oli Kirkonmäki
vielä saari merenlahdessa
ja Rantakatu suurelta osin
vielä merenpohjaa.

**Kaupunginraja keskellä
Sunttia**

Kun Kokkola
perustettiin 1620
Ristirannan kylään, Suntin
keskiosa jäi raiaksi ja
Hakalahden alueelle.

Kokkola Kartat

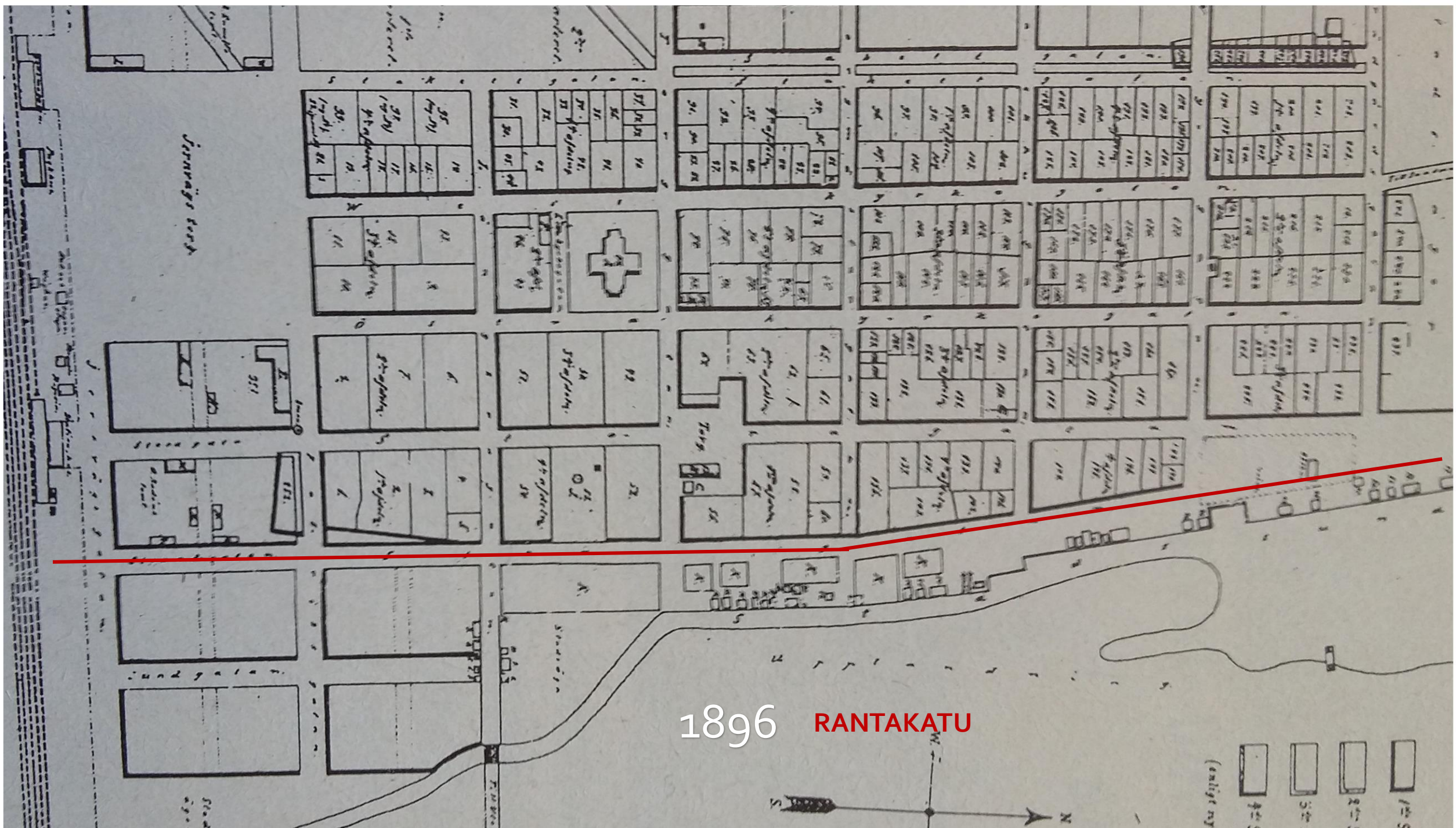
Gamble Carleby Stadh 1649

Tori samalla paikalla
mihin Raatihuone
rakennettiin vuonna
1839.

Merenlahden (Sunti)
ranta peittää suurelta
osin nykyistä
Rantakatua.

Porvareitten
tavaramakasiineja
pitkin rantaa.

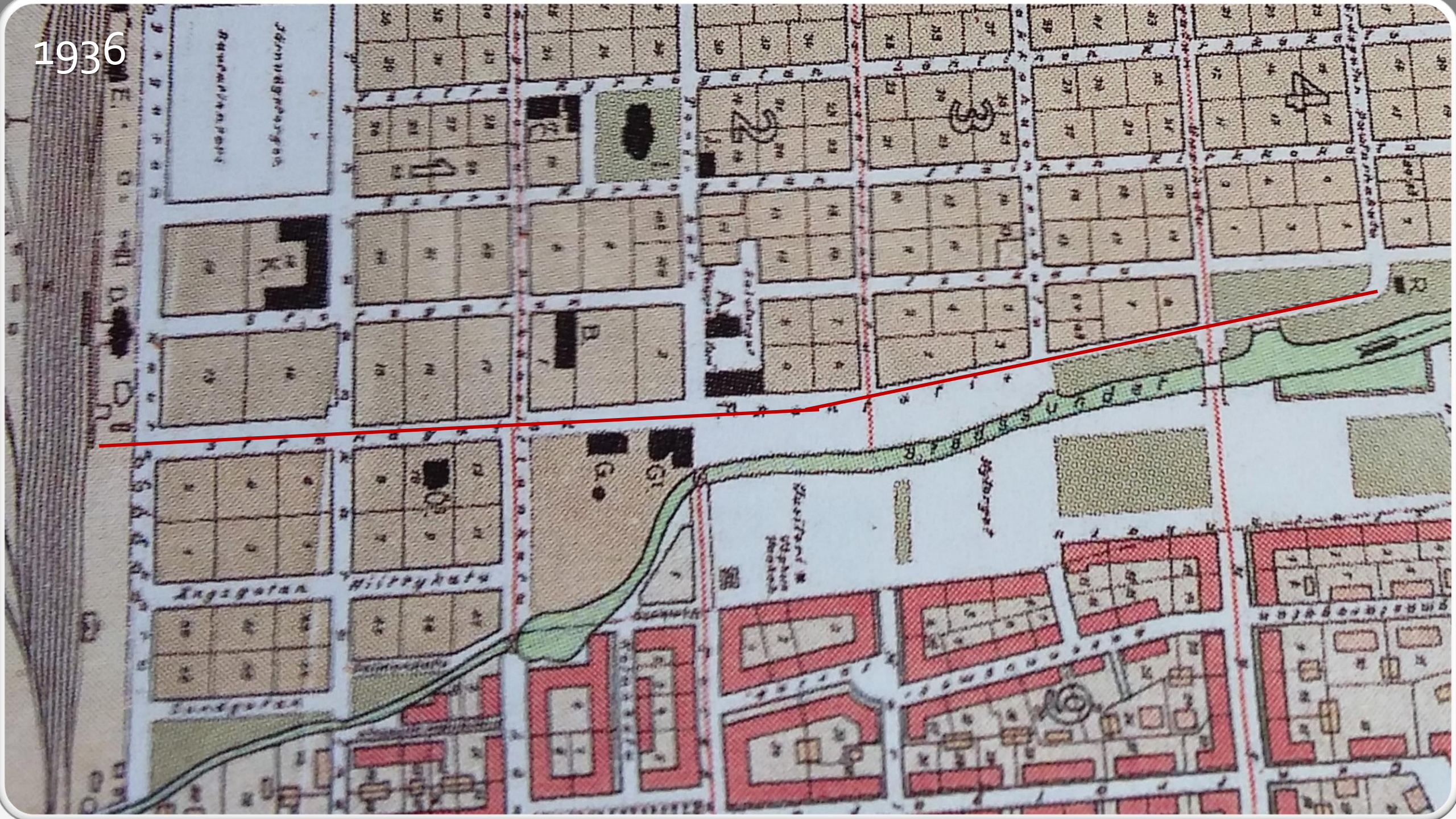

1896

RANTAKATU

1936

Rantakatu – 1942

Poliisitalo

Kailan talo

Lennätin

Vanha postitalo

1942

Näkymä vuodelta 1942
jolloin kiinteistössä toimi
kuorma-automyynti ja
korjaamo. Pohjan Auto Oy

Evald Vainio perusti siihen
vuonna 1959 Kokkolan
Pukutehdas Oy:n (samalla
tontilla toimi myös
Kokkolan Kappatehdas).
Pukutehdas muutti
Mesilään vuonna 1971

Vanha postitalo - Rantakatu

1962

Sokos / KPO

"KPO-mäki"

1962

Sokos / KPO— Posti
Rantakatu

Kuva: K.Mäkinen

Rantakatu

Posti- ja lennätintalo

Postitalo ennen Chydenia II

Ennen kauppakeskusta

Kassatalo – Maxim - Kauppaseura

1960

Nykyisin
MAXIM
Kauppakeskus

KP kuva, Markku Joke

Rantakatu 1986.

Strandgatan 1986.

1967

Kokkolan Keskusta

Tieviitta jossa
etäisyys
Pietarsaaresta
36 km

1981

Ranta- ja Tehtaankatu

TV-Store
Pikapesu

1957

Peter Slotte/KHRM

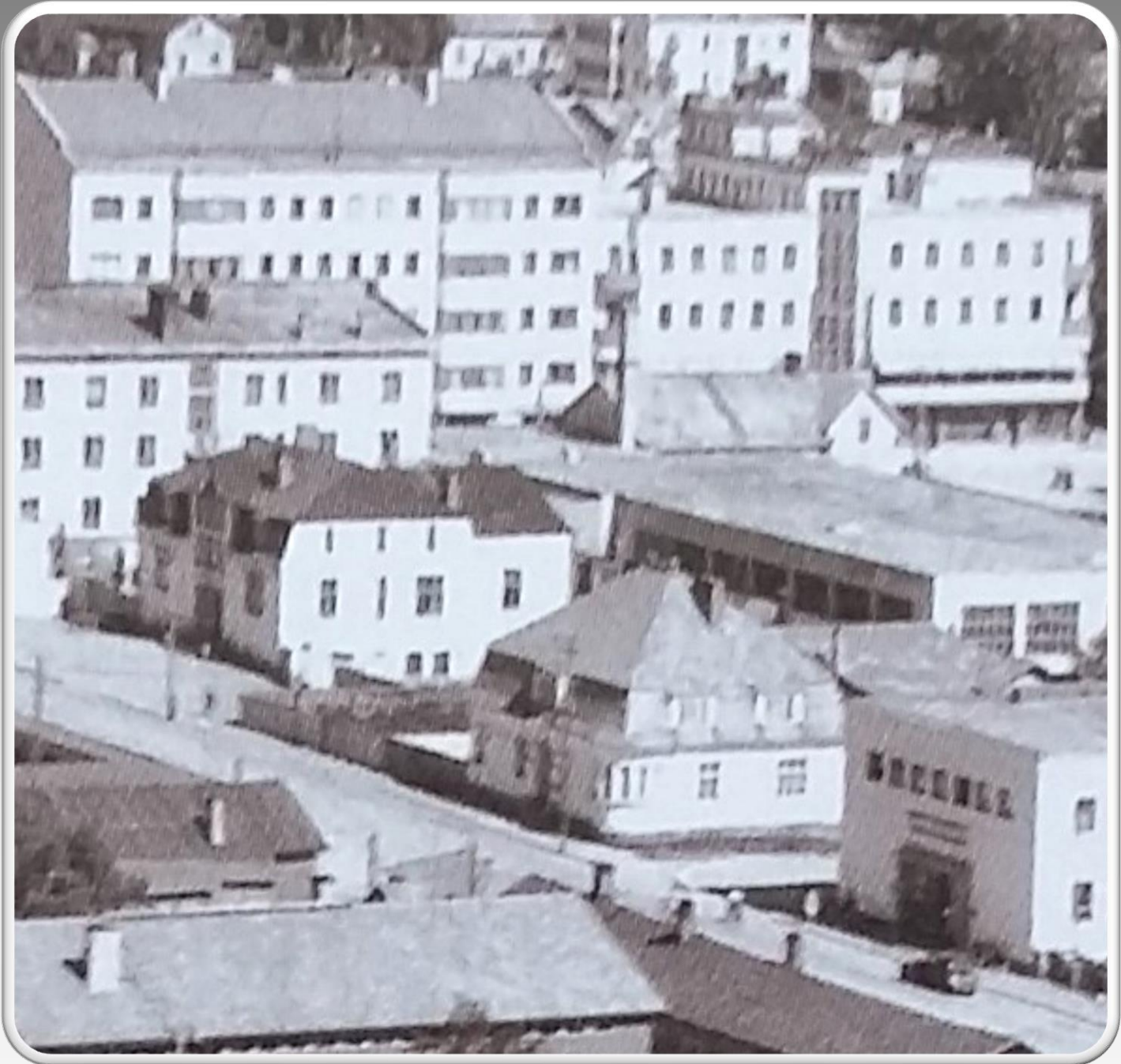
Näkymä rautakauppa Hakaan, 1957.

1942

Poliisitalo

Kailan talo

Posti- ja
Lennätintalo

**Kailan talo – Rantakatu
(Mediakulma)**

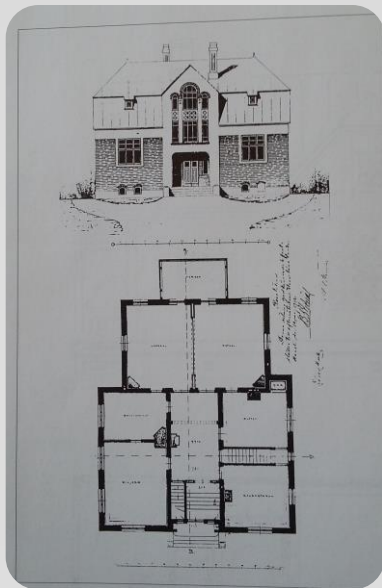

1912 (Rak.)

POLIISITALO

Rakennettiin 1912
Sällskapsklubbenin
tarpeisiin.

Suunnittelijana
Alvar Åkerman.

Poliisi muutti tänne Raatihuoneelta ja Pitkäsillankadun poliisiputkalta

Pitkäsillankatu 33

Indola talo

Rak. 1937

Suunn. J.G.Indola

**RANTAKADUN
ja
PITKÄNSILLAN
KADUN
kulmaus**

Indola talo
oikealla

Kjellmanin talo
vasemmalla

Pukumies

Kjellmanin talo – Rantakatu

Rak. 1940 – Suunn. Gunnar Indola

Emil Kjellmanin myymälä – Rautakauppa HaKa

1941

HAKA
Rautakauppa
Kjellmanin
talossa

Carl Donnerin talo

(Anders Donnerin poika)

Rakennettu nykyiseen
muotoon 1810 Jakob
ja Brita Hongellin
aikana (sisarukset)

Ennen muutosta taloa omisti
Matias Kiemmer

1. Johan Röring (1760)
2. Matts Hongell (naim.
Röringin tytär Margaretan
kanssa)
3. Jakob ja Brita Hongell
(sisarukset/1810)
4. Beata Hongell Gottsman
5. Anders Donner (1850)
6. Carl Donner ja Katarina
Riskä (-1888)
7. Britta Berkeley (Niemi)

Lähde: Kokkolan kaupungin historia
Osa 3

1957

Peter Slotte /KHRM

Donnerin talo, Pitkäsillankadun ja Rantakadun kulmaus, 1957.

Öllers Kauppahuone

Öllers Kauppahuone
Kuvattu Indolatalon katolta

1940

KOLA
2620

Öllers rakennusten purku
Prestin liiketalon tieltä

Kuva: Rolf Prest

Prest liiketalo

Kanta-apteekki

Diana

Urheilumakasiini

Info Kirjakauppa

Rantakatu 1960-luku Kaksisuuntainen

Säästöpankkitalo "Vaakuna"

Rak. 1973

Suunn. Krister

Korpela

Kauppahalli (KPO) 1965 – ennen Vaakuna

Vanha Kauppahalli
Rak. 1909 (Alvar Åkerman)

Kauppahalli - Sähkölaitos

Sähkölaitos 1905 (Fronterus & Strengell)

Kauppahalli 1909 (Alvar Åkerman)

Kaupungin yleinen sauna sijaitsi Sähkölaitoksen kellaritiloissa

1920-luku

VAAKAHUONE

KAUPPAHALLI

SÄHKÖLAITOS

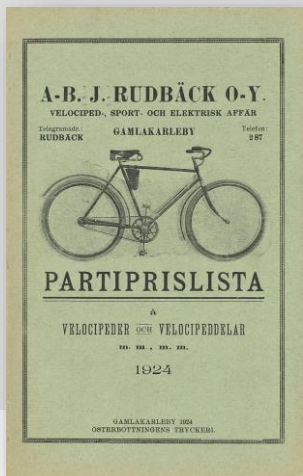

1970-luku

Seurahuone

Rudbäckin polkupyörä- kauppa

Mokka-Motti

Ykspihlaja - linja

Onni Långsvedin
autobussi liikenne

Kauppahallin/
Sähkölaitoksen
pysäkki

**Linja-
autopysäkki
Suntin ja
Rantakadun
laidalla**

Lähdössä maaseudulle..

1928

Slotten talo Ranta- ja Torikadun kulmassa

M.A. Slotten rakentama 1928

Gunnar Indolan suunnittelema

Kiinteistössä on toiminut m.m. Kauppahalli ja Ruokakauppa E.Hauki

Chydeniuksen puisto (1903) Uusi tai Itä puisto (1860)

Chydenius puiston tontti
testamenttasivat Kyntzellin
neidit, ehtona että tontille
perustettaisiin puisto.

Valter Runebergin
suunnittelema patsas
kirkkoherra Anders
Chydeniuksesta vihittiin
vuonna 1903 ja se sijaitsee
keskellä puistoa.

Puisto on Prestin ja Slotten
liiketalojen välissä

Anders Chydenius 1729-1803
1903 / Valter Runeberg

Chydenius minnesbod. G. Lohrstedt 1929/30
Chydeniusen Nuistopätsas
*En hjärtlig hälsning
från
Pappo.*
E. & A. Axelqvists Bokhandel, Gamla Karleby.
E. & A. Axelqvist i Kirjakauppa, Kokkola.

1950-luku

Kauppahalli Slotten
talossa Ranta- ja
Torikadun
kulmauksessa

Makkaratekijät Kauppahallissa
1950-luvulla

1940-luku

Rantakatu
Slotten talo

Juoksupoika,
"Tsuppari" viemässä
lähetyksiä
pakettipyörällä

1910

Vaakahuone / Kuvattu Seurahuoneelta

1905

Ranta- ja Torikadun
risteys
Hakalahden silta/Meijerisilta

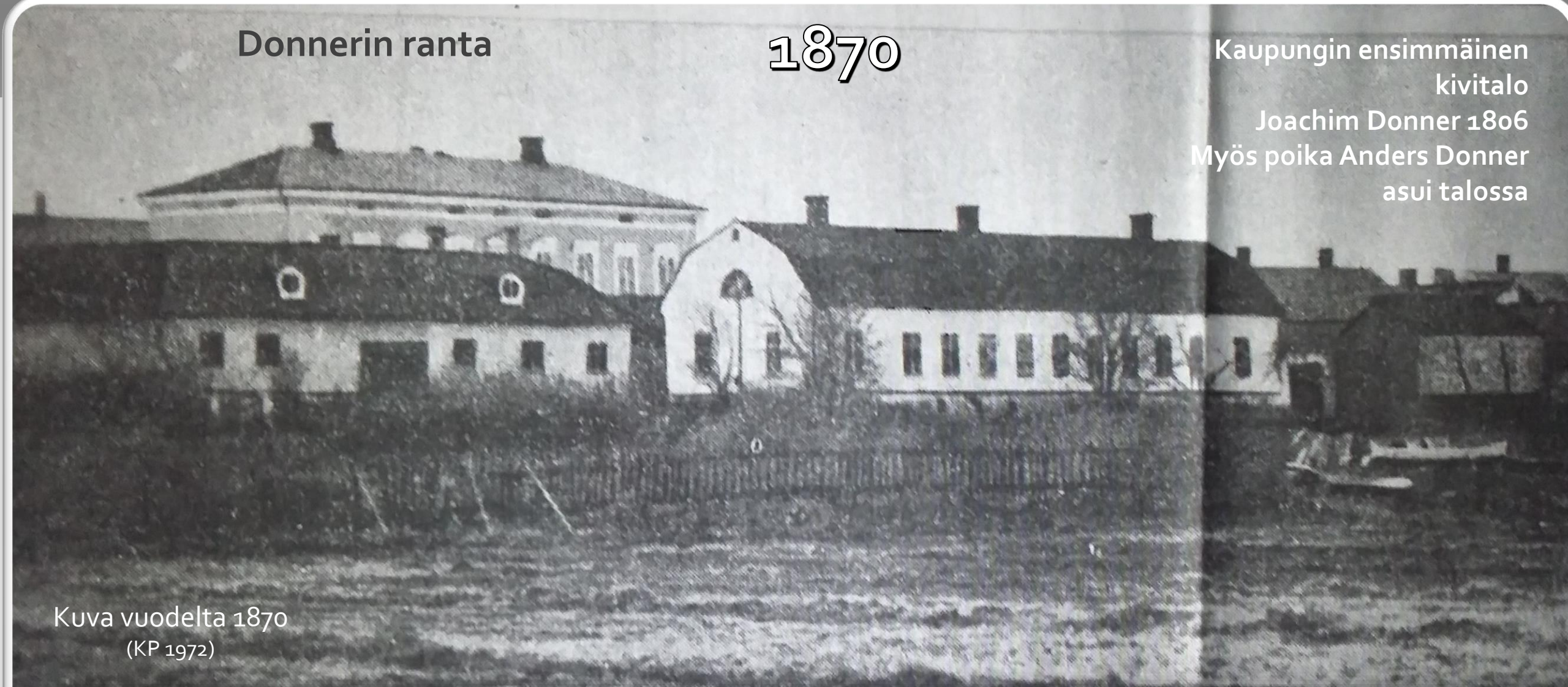
Donnerin ranta

1870

Kaupungin ensimmäinen
kivitalo

Joachim Donner 1806

Myös poika Anders Donner
asui talossa

Kuva vuodelta 1870

(KP 1972)

Gamlakarleby på 1880-talet. Vy från nuvarande hotell Grands parkeringsplats mot den s.k. Donners strand. Till höger Stadssundet med strandmagasin och båtar. Byggnaden i mitten är familjen Donners stenhus, bakom detta syns rådhuset och till vänster, på nuvarande Postbankens tomt, en uthuslänga från 1700-talet.

n. 1900

**Donnerin
ranta**

**Donnerin talo
jossa uusi
toinen kerros**

**Raatihuone
näkyv taustalla**

Joachim Donnerin talo

Nykyinen Seurahuone

Kuva otettu ennen meijerisillan
rakentaminen 1905

Kaupungin ensimmäinen kivitalo

Muutettu eri vaiheissa

Rakentanut Joachim Donner 1806

Muita omistajia:

Anders Donner 1822

Otto Donner 1857

Sällskapsklubben 1894

Adolf Rothoff 1898

GAMLA-KARLEBY - Societetshuset Seurahuome.

Sähkölaitos, Kauppahalli

1930-luku

Seurahuone

SEURAHUONE

Konsuli Eliel Sandbacka omisti kiinteistöä suuren laajennuksen aikana, keskellä palaavaa sotaa vuosina 1941-1943

Myöhempiä omistajia:

- Rautavaara
- Uusi-Honko
- Palokari
- Juntunen

1943

Syyskuun 16 päivänä

KOKKOLA

Hötelli Seurahuone,

eräs Pohjanmaan ajanmukaisin ja upein uudistalo, vihittään Kokkolassa tänään

Hotelli Seurahuoneen julkisivu Sundin takaa nähtynä. Komeana ja muita korkeampana se kohoaa toisten yläpuolelle ja suo ylimmistä kerroksistaan katsojalle erinomaiset näköalat.

Hotelli Seurahuoneen toinen julkisivu. Ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa sijaitsevat tällä puolella Granholm & Källin liikehuoneustot ja kolmannessa kerroksessa raittiuskahvila.

Kokkola on rohkeitten ja toimeliaitten liikemiesten kaupunki. Heidän osuutensa kaupungin elämään ja aivan erikoisesti viimeaikaiseen elämään on hyvin merkittävä. Heidän toimestaan on Kokkola kasvanut ja kaunistunut harvinaisen nopeasti ja komeat kivitalot ja upeat tehtaot ovat kohonneet heidän yritteliäisyytensä ansiosta.

Nykyisen Kokkolan suurin talo, Hotelli Seurahuoneen uudisrakennus, on nyt valmistunut ja sen vihkiäistilaus on tänä iltana. Tämän laajalti tunnetun hotellin entinen rakennus on palvelut vuosikymmeniä Pohjanmaan matkusta- liikennettä ja toiminut ensiluokkaisena hotelliravintolana. Kaupungin jatkuvan kasvamisen takia se kävi kuitenkin liian pieneksi, minkä vuoksi nykyiset omistajat ryhtyivät suunnittelemaan uutta ja ajanmukaista rakennusta. Sen rakennustyöt aloitettiin v. 1941 tammik. 15 p:nä ja hotelli suljettiin saman vuoden toukokuun alussa. Monet vaikeudet ovat kuitenkin kasautuneet rakennuttajien tielle. Sota-aika on erikoisesti työväen hankinnassa tuottanut vaikeuksia ja moneen kertaan ovat työntekijät vaihtuneet työmaalla, kun heidät on viety muihin tehtäviin. Rakennusaineiden hankinta on myös tuottanut suuria ponnistuksia, mutta kokkolalaisella sitkeydellä ja uutteruudella näistä rakennuttajat ovat selvinneet niinkin loistavasti, että tänään voidaan vihkiä tämä ajanmukaisin ja eräs koko Pohjanmaan suurimpia hotelleja tarkoitukseensa. Eteen kasautuneita vaikeuksia on tuntuvasti helpottanut se, että huomattava osa rakennustarpeista hankittiin jo rauhan aikana.

Varsinaista urakoitsijaa rakennuksella ei ole ollut, vaan ovat

Konsuli Eliel Sandbacka. Seurahuoneen uudistalon rakennuttaja.

rakennuttajat itse teettäneet työt. Vastuuna- isena rakennusmestarina on ollut koko ajan paakkakuunnalla tunnettu rakennusmestari Herman Söder-

K. J. Ahlskog. Seurahuoneen uudistalon piirtäjä.

lund ja toisena rakennusmestarina Vickström. Yhdessä he ovat kokkolalaisen rakennusmestari K. J. Ahlskogin piirustusten mukaisesti ja tämän henkilökohtaisen valvonnan alaisena kantaneet suurtyön aiheuttaman kuorman ja helteen.

Julkaistaksemme joitain lukua mainitsemme, että kokotalon kuutiolavuus tekee 19.000 kuutiometriä. Rakennus on kuusikerroksinen, joista alakerrassa liikehuoneita ja kahdessa ylimmässä kerroksessa asuinhuoneustoja. Näistä kuitenkin voidaan yhdellä helposti matkustajahuoneeksi, jos kasvavan kaupungin tarve niin vaatii. Matkustajahuoneita on muuten nykyisin 40.

Ravintolasaleja on kolme, keuhkerroksessa maalaisia ja työväestöä varten ja kolmannessa kerroksessa raittiusravintola, jonka rakennuttajat ovat erikoisesti halunneet laittaa suuren ja tyylikkään sellaisia varten, jotka eivät viihdy tavallisissa anniskeluoikeuksien varustetussa ravintolassa. Tämä komea raittiuskahvila on 309 neliömetrin suuruisen, varsinaisen ravintolan lattiapinta-ala on 350. Toisessa kerroksessa on myös Seuraklubin huoneusto, jonka pinta-ala tekee yhteensä 225 neliökilometriä. Erikoisuutena on myös n.s. Pellisali talon ylimmässä kerroksessa, mistä ovautuu ihana näköala merelle ja Kokkolan ympäristöön. Tätä salia vuokrataan kokouksi- aineuksiin, häihin, hautajaisiin ym. sellaisiin tarkoituksiin. Sekin on saanut aina 100 neliömetrin lattiapinta-alan käyttöönsä.

Talon matkustajien käytössä on myös ensiluokkainen suomalainen sauna. Kaksi henkilö- ja yksi keittiöissä palvelevat tarvittavaa talon sisäistä liikennettä.

Tilava kattoterassiravintola valmistuu ensi kesänä.

Kiinteistöä omisti konsuli Eliel Sandbacka

1969

Halpa-Halli

Rantakatu 21

Yritys aloitti toimintansa Kokkolassa vuonna 1969. Vuokratiloissa Renlundin kiinteistössä

Rantakatu 21

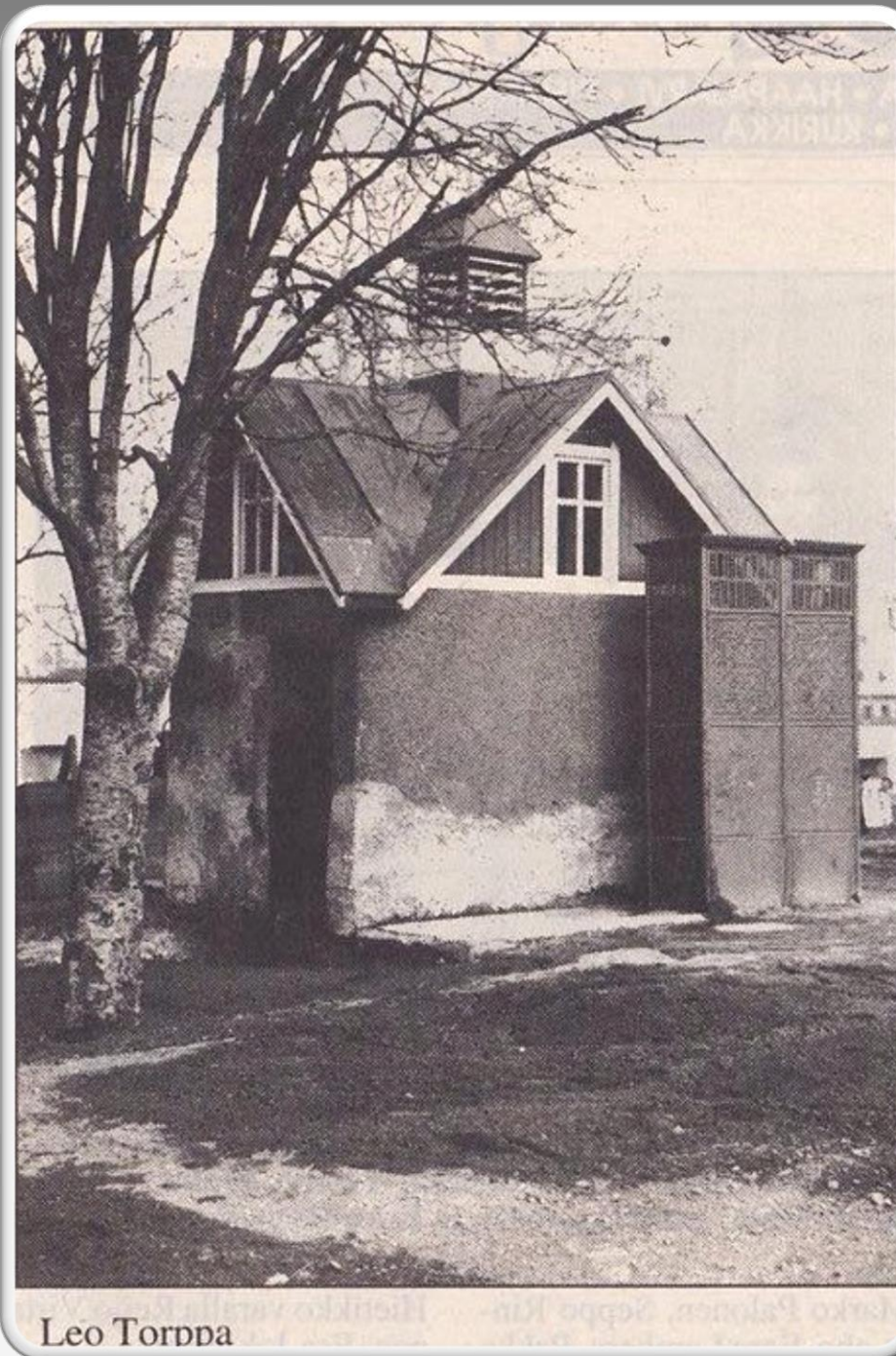
Kuva: Halpa-Hallin historia

"Iisakin kirkko"

Yleinen käymälä

Rantakadulla kalahallia vastapäätä toimi pitkään tämä Iisakin kirkkona tunnettu yleinen käymälä. Sen liepeillä liikkui viinanmyyjät, sota-aikana myös jopparit sekä kellokauppiaat. Ja bisnes sujui, varsinkin iltahämärissä. Varmasti ei tiedetä, mistä lempinimi Iisakin kirkko alunperin keksittiin. Ehkä se annettiin rakennustöiden hitaan edistymisen vuoksi tai sitten wc:n puhtaanapidosta vastanneen Iisakin mukaan.

Samalla paikalla jossa "Iisakin Grilli"
tänään

1812

Rantakatu 27

Snellman talo

Johan Wilhelm Snellman asui tässä talossa vuosina 1813-1821

Kauppaneuvos Jean Kyntzell rakennutti talon sukulaisen, merikapteeni Christian Henrik Snellmanin perheen työasunnoksi.

JWS aikana taloa omisti Anders Kyntzell.

JWS syntyi Kyntzellin laivassa "Patience" 1806 Tukholman satamassa. Perhe asui silloin osoitteessa Tjärhovsgatan 5 Tukholmassa.

7-vuotiaana hän muuttaa Kokkolaan ja asui täällä vuoten 1821 jolloin perhe muutti Alahärmään.

1820-luvulla hän palasi ainakin kolme ajanjaksoa kotiopettajaksi porvarispojille Rahm, Roos ja Kyntzell. Tähän aikaan hänellä oli suuri hyöty Läsesällskapetin kirjallisuudesta. (E.Huima/t 13/10)

JW Snellman oli fennomaani
jonka kielifilosofia yllytti
kieliriitaan

Anders Kyntzell

J W Snellman

JWS oppi
suomenkieltä
opiskelukavereiltaan
J. L Runeberg ja Elias
Lönnroth Åbo
Akademin aikana

1961

Rantakadun päädyssä komeilee Urheilutalo joka rakennettiin vuonna 1961. Siihen aikaan päästiin veneillä näin pitkälle Suntia.

1895

Englantilainen puisto (1895)

Puisto perustettiin entisen tervatorin paikalle. Tervan suuren syttymisvaaran ja maan kohoamisen takia jouduttiin siirtämään satamatoiminnot Halkokarille.

Puisto sai nimekseen Englantilainen puisto, koska siellä säilytettiin englannin kuninkaalliselta laivastolta vallattu barkassi.

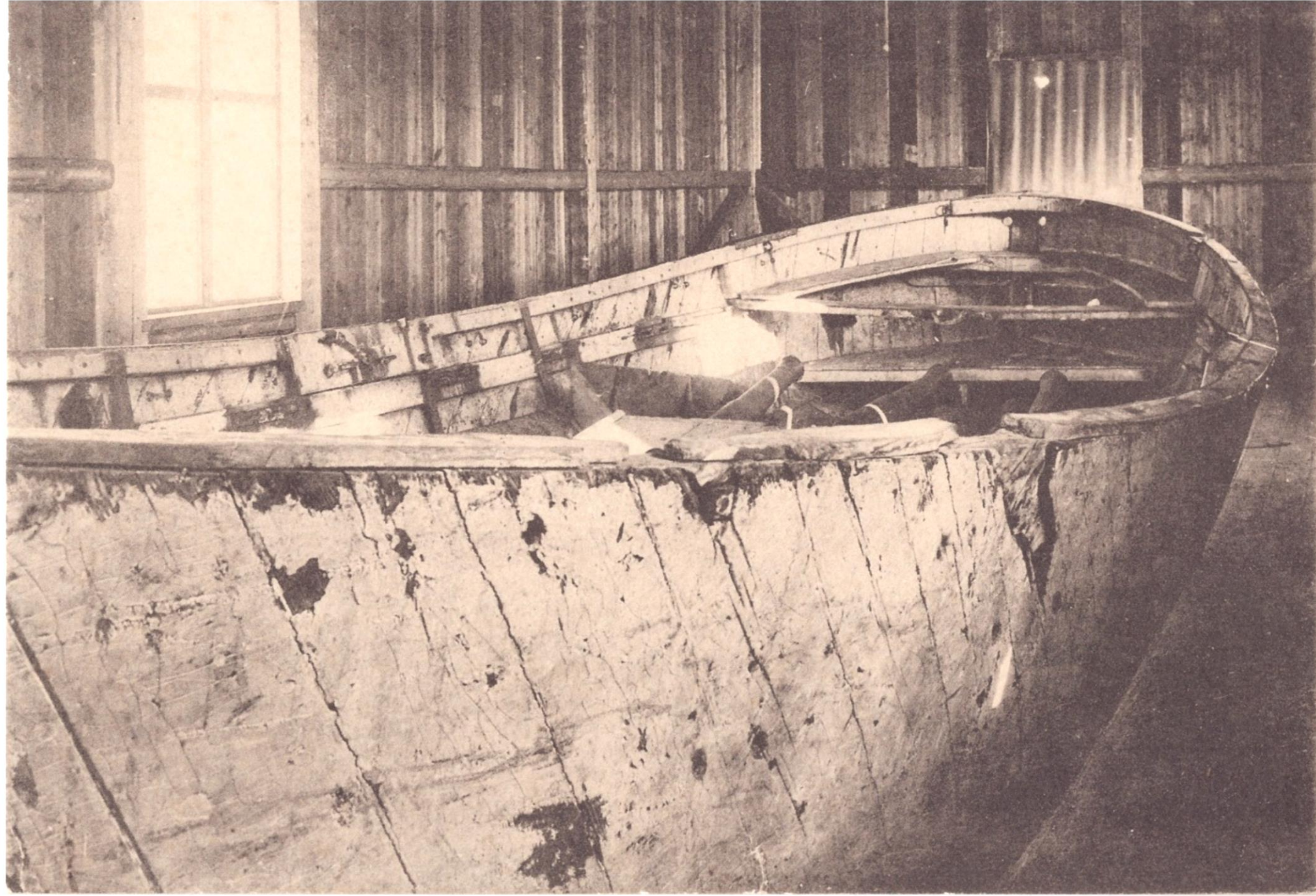
Puistossa on myös Ernst V. Knapesta tehty veistos ja patsas.

Rantakatu päättyy
Englantilaiseen Puistoon

Englantilainen Puisto

Ernst V Knape 1873-1929
Lääkäri ja kirjailija

*Kokkola — Gamla Karleby
Englantilaisten vene — Engelsm. båt.*

Englantilainen Puisto

Barkassin säilytyshuone ja
iso poppeli

Englantilainen Puisto

2020

Kaupungin
perustaja
Kuningas
Kustaa II Aadolf
saa oman
400-vuotis
patsaansa

Puupatsas on veistetty
moottorisahalla ja veistäjä
Ulla Haglundin tekemä

7.9.2020

"Kuvat Kertovat"

"Kuvat Kertovat"

Leo Torppa

"Kuvat Kertovat"

"Kuvat Kertovat"

"Kuvat Kertovat"

"Kuvat Kertovat"

"Kuvat Kertovat"

Kokkola 1928

Kuva: Arimo Eklund

"Kuvat Kertovat"

Kuva: Janne Rentola

"Kuvat Kertovat"

2020

*Vaellus
Muistojen
Maailmassa*

Rantakatu Suntin rannoilla

Kuva: M.F.Myllymäki

Lähdeviite

Yritteliästä Väkeä, Leo Torppa, Keijo Jokinen, Eero Huima, Toivo Sandkvist, Annikki Wiirilinna, Kristina Ahmas, Vi Neristassbor, Kokkolan kaupungin historia I-IV, Museokuvat, Postikortit, Kokkola.fi, y.m.

Kuvamatka sarjassa "Kadut Kertovat"